

MEZIOBOROVÉ STANOVISKO
(evidenční číslo ČSARIM: 26/2022)

Česká společnost anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny ČLS JEP
Česká společnost intenzivní medicíny ČLS JEP
Česká chirurgická společnost ČLS JEP
Česká urologická společnost ČLS JEP

SYSTÉMOVÉ ZAVEDENÍ POSTUPŮ OPTIMALIZACE PERIOPERAČNÍ PÉČE

Základní východiska

- 1) Pacienti podstupující velký operační výkon čerpají významnou část prostředků na zdravotní péči v České republice (ČR).
- 2) Současný stav odborného poznání prokazuje jednoznačně přínos implementace postupů optimalizace perioperační péče (zahrnující mj. koncept ERAS = *enhanced recovery after surgery* a PBM = *patient blood management*) na nákladovou efektivitu prostředků využívaných pro předmětnou péči. V řadě vyspělých zemích jsou tyto postupy formalizovanou součástí zdravotní politiky plátců péče a/nebo státu.
- 3) Optimalizace perioperační péče související s velkými operačními výkony prokazatelně: a) snižuje morbiditu, b) četnost a závažnost komplikací u rizikových pacientů podstupujících vybrané velké operační výkony, c) zlepšuje klinický výsledek, d) zkracuje dobu hospitalizace ve zdravotnickém zařízení, e) snižuje celkové hospitalizační náklady na pacienta. Existují rovněž pilotní data z vybraných pracovišť ČR (např. FN Motol) prokazující příznivý efekt implementace postupů optimalizace perioperační péče i v podmínkách ČR.
- 4) Odkládání elektivních operačních výkonů způsobené restrukturalizací poskytování zdravotní péče vynucené pandemií covid-19 v období 2020-2021 bylo a nadále je spojeno s poklesem počtu provedených výkonů (viz příloha stanoviska) a souvisejícím reálným rizikem zhoršení zdravotního stavu pacientů, u kterých nemohl být plánovaný výkon z výše uvedených důvodů proveden v původním termínu. Systémová implementace postupů optimalizace perioperační péče představuje tak rovněž nástroj k řešení propadu počtu elektivních operačních výkonů z důvodu pandemie covid-19.

- 5) Nástrojem optimalizace perioperační péče je institucionální modifikace tzv. *patients clinical pathways* při poskytování chirurgické, anesteziologické a perioperační péče. Jde primárně o změnu v organizaci práce, synchronizaci dostupných nutričních, rehabilitačních a léčebných postupů a edukaci zdravotnických pracovníků i pacientů.
- 6) Efektivita zavedení postupů optimalizace perioperační péče z pohledu prospěchu pro zdravotnický systém je maximální v případě jejich prosazení na systémové úrovni.

Stanovisko

- 1) Systémové prosazení (současným stavem odborného poznání prokázaných) odborných a organizačních postupů optimalizace perioperační péče představuje jediný dlouhodobě účinný nástroj k navýšení kapacity operační péče a zvýšení její nákladové efektivity v budoucích letech.
- 2) Uvedené odborné společnosti považují za nezbytné zahájit neodkladná jednání s plátcí a péče a MZ s cílem systémového zavedení postupů optimalizace perioperační péče na národní úrovni, mj. i s cílem snížit negativní dopady pandemie covid-19 na pacienty s potřebou předmětné operační péče.

prof. MUDr. Vladimír Černý, Ph.D., FCCM
Česká společnost anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny ČLS JEP

prof. MUDr. Zdeněk Kala, CSc.
Česká chirurgická společnost ČLS JEP

prof. MUDr. Roman Zachoval, Ph.D., MBA
Česká urologická společnost ČLS JEP

doc. MUDr. Martin Balík, Ph.D., EDIC
Česká společnost intenzivní medicíny ČLS JEP

prof. RNDr. Ladislav Dušek, Ph.D.
Ústav zdravotnických informací a statistiky

13. 3. 2022

Sekretariát / Office office@csarim.cz

Předseda / President

prof. MUDr. Černý Vladimír, Ph.D., FCCM
e-mail: vladimir.cerny@csarim.cz
tel.: +420 602 492 054

1. místopředseda / 1st Vice President

prof. MUDr. Štourač Petr, Ph.D., MBA
e-mail: petr.stourac@csarim.cz
tel.: +420 725 051 839

2. místopředseda / 2nd Vice President

doc. MUDr. Bláha Jan, Ph.D., MHA
e-mail: jan.blaha@csarim.cz
tel.: +420 724 531 204

Vědecký sekretář / Scientific Secretary

prof. MUDr. Ševčík Pavel, CSc.
e-mail: pavel.sevcik@csarim.cz
tel.: +420 597 372 701 (2)

Příloha: Přehled změn počtu vybraných operačních výkonů v průběhu pandemie covid-19
(zdroj: ÚZIS)

DRG kód	DRG název	Průměrný počet HP za 1. pol. 2017-2019	Průměrný počet HP za 2. pol. 2017-2019	Počet hosp. případů za 1. pol. 2020	Počet hosp. případů za 2. pol. 2020	Počet hosp. případů za 1. pol. 2021	Změna v % vzhledem k referenčnímu období: 1. pol. 2020	Změna v % vzhledem k referenčnímu období: 2. pol. 2020	Změna v % vzhledem k referenčnímu období: 1. pol. 2021
04-02	Anatomická resekce plic	625	537	569	477	466	-9,0%	-11,2%	-25,4%
04-03	Extraanatomická resekce plic	481	408	454	380	421	-5,6%	-6,9%	-12,5%
04-05	Velký chirurgický výkon v dutině hrudní nebo v	245	200	226	192	211	-7,8%	-4,2%	-13,9%
05-04	Reoperace vrozené srdeční vady na otevřeném	42	33	42	26	55	0,0%	-20,4%	31,0%
05-05	Primooperace vrozené srdeční vady na otevřeném	118	89	124	93	110	5,1%	4,1%	-6,8%
05-116	Aortokoronární bypass nebo jiný výkon na koron	1942	1716	1544	1356	1321	-20,5%	-21,0%	-32,0%
05-124	Bypass, náhrada nebo rekonstrukce na periferní	1608	1404	1301	1168	1319	-19,1%	-16,8%	-18,0%
06-03	Odstranění nebo resekce jícnu	85	71	75	74	79	-11,8%	3,7%	-7,1%
06-04	Odstranění nebo resekce žaludku	311	290	268	298	265	-13,9%	2,8%	-14,9%
06-07	Resekce střeva nebo peritonea pro onemocnění	4624	4136	4107	3911	4214	-11,2%	-5,4%	-8,9%
06-115	Výkon pro brániční kýlu nebo refluxní chorobu	329	224	251	138	203	-23,7%	-38,4%	-38,3%
07-01	Velká resekce slinivky břišní	201	170	207	196	203	2,8%	15,1%	0,8%
07-02	Velká resekce jater	77	63	76	80	70	-1,7%	27,0%	-9,5%
07-03	Jiná resekce slinivky břišní	96	72	85	62	92	-11,1%	-13,9%	-3,8%
07-04	Jiná resekce jater	316	261	322	242	271	1,9%	-7,2%	-14,2%
07-06	Výkon na cévách pro onemocnění hepatobiliár	224	208	177	197	209	-20,9%	-5,3%	-6,6%
07-08	Spojkový nebo rekonstrukční výkon pro onem	180	157	155	122	189	-14,0%	-22,1%	4,8%
08-03	Operace páteře s instrumentací	3136	2739	3061	2534	2865	-2,4%	-7,5%	-8,6%
08-04	Operace páteře bez instrumentace	3362	2946	2817	2468	2495	-16,2%	-16,2%	-25,8%
08-05	Výkon pro endoprotézu kyčelního kloubu	12276	9845	10617	8811	8614	-13,5%	-10,5%	-29,8%
08-06	Výkon pro endoprotézu kolenního kloubu	8654	6584	7173	4950	3940	-17,1%	-24,8%	-54,5%
11-04	Odstranění ledviny včetně nadledviny, močové	116	103	100	95	92	-13,5%	-8,1%	-20,5%
11-07	Resekce ledviny	659	609	724	623	700	9,9%	2,2%	6,3%
11-08	Odstranění ledviny	1072	858	884	822	899	-17,5%	-4,2%	-16,1%
12-02	Odstranění prostaty včetně mízních uzlin	305	272	338	269	326	10,9%	-1,2%	7,0%
13-11	Odstranění dělohy pro onemocnění mimo zho	8314	6331	6787	4741	5583	-18,4%	-25,1%	-32,8%
13-113	Rekonstrukční výkon pro sestup ženských pohl	1364	988	1014	683	748	-25,7%	-30,9%	-45,2%
13-114	Resekční výkon na děložních adnexech pro on	4415	3572	3565	2864	3283	-19,3%	-19,8%	-25,6%
13-116	Odstranění děložního myomu	380	284	363	304	395	-4,4%	7,0%	4,0%